

**Odbor životního prostředí a
zemědělství**
oddělení ochrany přírody a krajiny

Dle rozdělovníku

datum	oprávněná úřední osoba	číslo jednací	spisová značka
25. 10. 2019	Mgr. Magdaléna Šnajdarová	KUZL 49949/2019	KUSP 49949/2019 ŽPZE-SN

ROZHODNUTÍ

Krajský úřad Zlínského kraje, odbor životního prostředí a zemědělství (dále jen Krajský úřad), jako správní orgán v přenesené působnosti, který je věcně, místně i funkčně příslušný podle:

- § 29 odst. 1 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích v platném znění,
- § 67 odst. 1 písm. g) zákona č. 129/2000 Sb., o krajích v platném znění,
- § 10 a § 11 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále jen správní řád)
- § 75 odst. 1 písm. d) a § 77a odst. 5 písm. h) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění (dále jen zákon)

posoudil žádost Mendelovy univerzity v Brně, Lesnické a dřevařské fakulty se sídlem Zemědělská 3, 613 00 Brno IČ: 62156489, zastoupené prof. Dr. Ing. Liborem Jankovským (dále jen žadatel), o udělení výjimky z ochranných podmínek zvláště chráněných druhů živočichů a poté rozhodl takto:

Mendelově univerzitě v Brně, Lesnické a dřevařské fakultě se sídlem Zemědělská 3, 613 00 Brno
IČ: 62156489

I. se povoluje

- pro účely výzkumu a vzdělávání výjimka ve smyslu § 56 odst. 1 a odst. 2 písm. d) zákona ze zákazů uvedených v § 50 a to škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje, konkrétně rušit v přirozeném vývoji, chytat, držet a přemísťovat jedince zvláště chráněných živočichů, kteří jsou předmětem ochrany podle práva Evropských společenství a to pro **rysa ostrovida** (*Lynx lynx*) a **medvěda hnědého** (*Ursus arctos*)
- pro účely výzkumu a vzdělávání výjimka podle § 56 odst. 1 a odst. 2 písm. d) zákona ve smyslu ustanovení § 48 odst. 4 a § 50 zákona a to pro sběr kadáverů, jejich dopravu, manipulaci s nimi a odběr, držení a převoz vzorků z jedinců těch zvláště chráněných druhů živočichů, kteří jsou předmětem ochrany podle práva Evropských společenství a to pro **rysa ostrovida** (*Lynx lynx*) a **medvěda hnědého** (*Ursus arctos*)

II. se povoluje

výjimka ve smyslu § 43 zákona ze zákazů uvedených v základních ochranných podmínkách daných § 34 odst. 1 písm. e) zákona a to sbírat či odchytávat živočichy na území přírodních rezervací Halvovský potok, Sochová, Čerňava, Tesák a Kelčský Javorník

III. se uděluje

souhlas ve smyslu § 44 odst. 3 zákona k činnostem uvedeným v bližších ochranných podmínkách zvláště chráněných území, jejichž realizace je vázána na předchozí souhlas orgánu ochrany přírody, a to konkrétně k provádění průzkumů a výzkumů na území přírodní rezervace Halvovský potok a ke vstupu mimo účelové komunikace a turisticky značené stezky, vjezdu nebo setrvávání motorovými vozidly nebo přívěsy na území přírodní rezervace Kelčský Javorník.

V souladu s § 56 odst. 3) zákona se zároveň stanovují následující podmínky pro výkon povolované činnosti:

1. Odchyt, manipulaci, odběr vzorků (např. tkáně, krve), instalaci telemetrických obojků a sběr a držení uhynulých jedinců mohou provádět pouze odborně způsobilé osoby z řad pracovníků žadatele případně jejich smluvní partneři.
2. Souhrnný počet jedinců odchycených za celou dobu platnosti výjimky bude činit maximálně 5 ks jedinců rýsa ostrovida a 5 ks jedinců medvěda hnědého.
3. Povolená činnost bude prováděna rovněž v souladu se zákonem č. 449/2001 Sb., o myslivosti a zákonem č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání.
4. Odchyt je možné provést pomocí uspání narkotizační střelou nebo odchytem do klece, živolovných sklopců nebo certifikovaných nášlapných pastí. Tato zařízení budou nepřetržitě monitorována, po odchytu budou jedinci bez zbytečného odkladu imobilizováni pro nasazení telemetrického obojku a odebrání biologických vzorků a následně budou na tomtéž místě vypuštěni.
5. O poloze odchytových zařízení bude Krajský úřad Zlínského kraje předem informován, stejně tak o termínu, kdy budou odchytová zařízení aktivní.
6. Averzivní podmiňování – rušení jedinců gumovými projektily bude primárně použito mimo oblast přirozeného prostředí medvěda hnědého po posouzení vzorců chování konkrétního jedince v závislosti na závažnosti situace. Jde o případy výskytu v blízkosti lidských sídel a pohyb v souvislé zástavbě (intravilán obcí, zahrady), aktivní pronikání do hospodářských budov (stodoly, stáje), útok na hospodářská zvířata uvnitř zajištěných ohrad.
7. Výjimečně bude metoda averzivního podmiňování – plašení gumovými projektily použita v přirozeném prostředí medvěda u jedince, který opakovaně při setkání s člověkem nejeví známky plachosti, a to ve spolupráci s uživateli příslušné honitby.
8. Bude vedena dokumentace o všech odchycích, která bude obsahovat seznam odchycených jedinců, datum, místo a způsob odchytu a vypuštění. O naplňování této výjimky bude Krajský úřad Zlínského kraje, odbor životního prostředí a zemědělství žadatelem každý kalendářní rok do 31. 12. informován zasláním výpisu z této dokumentace.
9. Výjimka se uděluje do 31. 12. 2024.

Účastník řízení podle ust. § 27 odst. 1 správního řádu:

- Mendelova univerzita v Brně, Lesnická a dřevařská fakulta, Zemědělská 3, 613 00 Brno IČ: 62156489

Odůvodnění:

Dne 31. 7. 2019 podala organizace Mendelova univerzita v Brně, Lesnická a dřevařská fakulta se sídlem Zemědělská 3, 613 00 Brno IČ: 62156489 (dále jen žadatel), odboru životního prostředí a zemědělství Krajského úřadu Zlínského kraje žádost o udělení výjimky ze zákazů uvedených v základních podmínkách ochrany zvláště chráněných živočichů podle § 56 zákona zejména za účelem realizace monitoringu rýsa ostrovida (*Lynx lynx*) a medvěda hnědého (*Ursus arctos*), dále žádost o výjimku ze základních ochranných podmínek (§ 43 zákona) PR Halvovský potok, PR Sochová, PR Čerňava, PR Tesák a PR Kelčský Javorník a žádost o souhlas k činnostem vázaných na předchozí souhlas orgánu ochrany přírody (§ 44 odst. 3 zákona) v PR Halvovský potok a PR Kelčský Javorník.

Dnem podání žádosti bylo ve smyslu § 44 odst. 1 správního řádu zahájeno řízení o udělení výjimky podle ustanovení § 56 odst. 1 a odst. 2 písm. c) zákona.

Zahájení správního řízení bylo v souladu s ustanovením § 47 odst. 1 správního řádu oznámeno dalším účastníkům řízení, kterými jsou podle § 71 odst. 3 zákona všechny obce na území Zlínského kraje (ležící mimo území chráněných krajinných oblastí). Ve smyslu § 70 odst. 2 zákona v souladu s ustanovením § 47 odst. 1 správního řádu bylo o zahájení správního řízení rovněž informováno 10 občanských sdružení. Dne 16. 8. 2019 oznámilo svoji účast v řízení Občanské sdružení ochránců přírody Valašské Meziříčí se sídlem Zašovská 784, 757 01 Valašské Meziříčí a rovněž připojilo své stanovisko.

Důvodem žádosti je výzkum prostorové aktivity rysa ostrovida a medvěda hnědého, jejich rozptyl a potravní ekologie. Populace rysa v EVL Beskydy a přilehlých územích dlouhodobě stagnuje. Pro zachování životaschopné populace a šíření jedinců do navazujících pohoří je proto nutné znát prostorové nároky populace a identifikovat faktory, které limitují její negativní populační trend a rozptyl jedinců. Zjištění těchto informací je v zájmu ochrany přírody a zároveň povolovaná činnost významně neovlivní zachování stavu předmětu ochrany ve zvláště chráněných územích. Medvěd hnědý se ve Zlínském kraji vyskytuje pravidelně, zatím bez doloženého rozmnožování, jeho počty pozorování však kolísají a nasvědčují tomu, že se sem dostávají spíše jedinci rozptylující se z jádrových zón karpatské populace. Činnost, na kterou je výjimka žádána, je součástí dlouhodobého výzkumu prováděného na Ústavu ekologie lesa na Mendelově univerzitě v Brně ve spolupráci s dalšími partnery. Aktivita je komplementární s dalšími výzkumy prováděnými na česko-slovenském pomezí v rámci řady projektů.

Žadatel plánuje výzkum rysa ostrovida a medvěda hnědého prostřednictvím telemetrie. Pro nasazení telemetrického obojku bude třeba zvíře odchytit (například pomocí sklopce) a na nezbytně krátkou dobu také imobilizovat, přičemž bude docházet k jeho držení, případně rušení. Správní orgán shledal přínos výše popsanych aktivit pro prohloubení znalostí o obou zvláště chráněných druzích, které v budoucnu mohou sloužit i jako podklad pro další rozhodování např. v případě problematických jedinců a tyto činnosti svým rozhodnutím povolil.

Podle žadatele se mohou vyskytnout případy, kdy bude odchyceno například mládě, jehož matka uhynula a bude nutné ho dopravit do záchranné stanice nebo jiného zařízení. Proto byla žadatelem žádána výjimka ze zákazu i na dopravu. Řízení v této části žádosti bylo správním orgánem podle § 66 odst. 1 písm. g) správního řádu zastaveno pro bezpředmětnost, neboť se jedná o činnost povolenou zákonem, konkrétně § 52 odst. 2 zákona, kdy ten, kdo se ujal zvláště chráněného živočicha neschopného v důsledku zranění, nemoci nebo jiných okolností dočasně nebo trvale přežít ve volné přírodě, je povinen jej bezodkladně předat k ošetření do záchranné stanice. Záchrana mláděte, jehož matka uhynula a jeho převoz do záchranné stanice je tudíž činností, na kterou není možné žádat o výjimku podle § 56 zákona, protože nelze vydat povolení na činnost, která je zákonem povolena.

V případě medvěda hnědého může nastat situace, že na zvířeti bude třeba provádět tzv. averzivní podmiňování, tj. zvíře cíleně rušit různými podněty včetně například střelby gumovými projektily, které se ukázalo jako nejúčinnější pro změnu nežádoucího chování. Jedná se o management doporučený experty Large Carnivore Initiative for Europe (LCIE) v technickém dokumentu zpracovaném na zakázku Evropské komise v roce 2014. Vzhledem ke skutečnosti, že nestandardní chování jedince medvěda bylo opakovaně zaznamenáno v roce 2018, je potřeba tuto metodu vyzkoušet i v českých podmínkách, protože je ke kriticky ohroženému druhu šetrnější alternativou než odstranění z populace. Správní orgán shledal tuto aktivitu jako prospěšnou pro výzkum chování medvěda, kdy výsledky tohoto výzkumu rovněž mohou sloužit jako důležitý podklad pro činnost státní správy. Averzivní podmiňování je založeno na principu spojení si nepříjemných pocitů s určitými místy nebo situacemi, konkrétně v tomto případě s blízkostí lidských sídel, hospodářských zvířat a přítomností člověka. Z tohoto důvodu byl výkon povolované činnosti podmínkami rozhodnutí povolen primárně na oblast mimo přirozené prostředí medvěda hnědého a to tehdy, kdy jedinec začne navštěvovat intravilány obcí nebo napadat hospodářská zvířata v ohradách či chlévech a podobně (řešeno podmínkou č.6). Pouze v případech, kdy jedinec při setkání s člověkem nejeví známky plachosti, bude tato metoda ve spolupráci s uživateli honitby použita i v přirozeném prostředí medvěda (řešeno podmínkou č. 7).

Místa odchyty nebo umístění fotopastí se mohou nacházet i v přírodních rezervacích, proto byla žadatelem podána žádost o udělení výjimky a souhlasů pro tyto činnosti i v určitých zvláště chráněných územích, kde se výskyt medvěda a rysa předpokládá. Je žádáno o výjimku z jejich základních ochranných podmínek – zákaz sbírat či odchytávat živočichy a u některých je v souladu s jejich bližšími ochrannými podmínkami žádáno o souhlas k provádění výzkumů či ke vstupu mimo účelové komunikace a turisticky značené stezky, vjezdu a setrvávání motorovými vozidly nebo přívěsy.

V rámci správního řízení zaslalo své připomínky Občanské sdružení ochránců přírody Valašské Meziříčí:

1. *Realizace telemetrického sledování velkých šelem by měla být řízena centrálně pro celou ČR, např. AOPK ve spolupráci s MŽP. Případá nám nelogické, aby se ve Zlínském kraji mimo CHKO Beskydy, jejíž správa de-facto provádí totéž, ještě realizovala další telemetrie bez vzájemné spolupráce obou institucí. Správa CHKO Beskydy zde ani není účastník řízení.*
2. *Vzhledem k tomu, že jsme se podíleli na odchytu medvědů v roce 200 a letos a máme určité zkušenosti, nechápeme, k čemu bude žadatel využívat plašení gumovými projektily. Tato činnost je vůči cíli žádosti v praxi značně kontraproduktivní.*

Krajský úřad se k výše uvedeným námitkám vyjadřuje následovně:

1. Podle informací, které má správní orgán k dispozici, Správa CHKO Beskydy žádnou takovou činnost, jako je telemetrické sledování šelem, neprovádí. Pokud by tuto činnost chtěla Správa CHKO (respektive Agentura ochrany přírody a krajiny ČR) realizovat mimo území chráněných krajinných oblastí, musela by obdržet výjimku podle § 56 zákona vydanou Krajským úřadem Zlínského kraje, který žádnou takovou žádost od této instituce neobdržel. Správa CHKO Beskydy rovněž není podle zákona účastník řízení vedených Krajským úřadem mimo území chráněných krajinných oblastí. Centrální telemetrické sledování velkých šelem není v současné chvíli součástí žádného programu péče o ohrožené druhy, které AOPK realizuje.
2. Vzhledem k tomu, že Občanské sdružení ochránců přírody Valašské Meziříčí neprojevovalo zájem seznámit se před zasláním stanoviska s obsahem spisu a tím pádem s obsahem celé žádosti, kterou není správní orgán povinen dopodrobna do oznámení o zahájení řízení vypisovat, není mu samozřejmě ani znám důvod žadatele pro plašení gumovými projektily. To, že se členové tohoto sdružení podíleli na odchytu medvědů v roce 200 (míněno zřejmě 2000) a letos neznamena, že jejich odborné zkušenosti jsou dostatečné pro posouzení, nakolik je metoda tzv. averzivního podmiňování – plašení medvědů gumovými projektily přínosná pro výzkum chování tohoto druhu živočichů. Tato metoda je dostatečně popsána výše v odůvodnění.

Pro rysa ostrovida a medvěda hnědého, kteří jsou předmětem ochrany podle práva Evropských společenství, lze výjimku z ochranných podmínek udělit za předpokladu splnění tří podmínek:

1. Je dán některý z důvodů uvedených v § 56 odst. 2 zákona:
Je žádáno o udělení výjimky podle § 56 odst. 2 písm. a) zákona v zájmu ochrany volně žijících živočichů a podle písm. d) pro účely výzkumu a vzdělávání.
2. Neexistuje jiné uspokojivé řešení:
Správní orgán je přesvědčen, že činnosti jako jsou GPS monitoring a odběr vzorků z předmětných druhů pro zjištění jejich genetické informace jsou nedílnou součástí efektivní ochrany přírody a že v současné době neexistuje jiné řešení než to, které je předloženo žadatelem. Významným přínosem je získání cenných informací, které do budoucna budou sloužit k lepší ochraně těchto druhů a kvalitnějšímu rozhodování správních orgánů.
3. Povolovaná činnost neovlivní dosažení či udržení příznivého stavu druhu z hlediska ochrany:
Požadavek na zachování příznivého stavu z hlediska ochrany u populace medvěda a rysa by měl být zajištěn již z podstaty samotného projektu – přímý kontakt s člověkem a tím způsobený stres bude omezen na nezbytně nutnou dobu, toto je zároveň ošetřeno podmínkou č. 4. Odpovědné osoby účastníci se tohoto projektu mají dlouholeté zkušenosti se sledováním velkých šelem i s manipulací s nimi. Udržení příznivého stavu z hlediska ochrany telemetrický výzkum ani další činnosti neovlivní, respektive možné ovlivnění je v tomto případě bráno jako pozitivní. Dojde ke zlepšení našich znalostí o potravní ekologii šelem a jejich prostorové aktivitě, což pomůže při objektivní diskuzi při konfliktech, které velké šelmy mohou způsobovat. Eliminace nežádoucího chování medvěda pomocí plašení má za cíl snížit počet konfliktů s lidmi.

Při řešení výjimky byly stanoveny takové podmínky pro realizaci, které by měly dále zajistit ochranu zdejších populací zvláště chráněných druhů živočichů stanovením maximálního počtu kusů, které lze odchytit.

Správní orgán posoudil přeloženou žádost i důvody žadatele pro její podání a shledal převahu veřejného zájmu, kterým je výzkum zaměřený na zvyšování znalostí o velkých šelmách, což následně vede i ke zvýšení efektivity jejich ochrany, nad zájmem ochrany přírody. Žadatel (odborníci podílející se na realizaci projektu) má s realizací této činnosti mnohaleté zkušenosti.

Správní orgán předpokládá, že při dodržení podmínek uvedených ve výrokové části tohoto rozhodnutí nedojde k významnému zhoršení stavu místních populací předmětných druhů zvláště chráněných živočichů z hlediska jejich ochrany.

Správní orgán při rozhodování vycházel z podkladů žadatele, z údajů získaných při své úřední činnosti a v průběhu provedeného správního řízení došel k závěru, že množství podkladů, které má k dispozici na provedení potřebných důkazů ve smyslu § 50 správního řádu je dostatečné k odůvodnění výrokové části tohoto rozhodnutí a proto rozhodl tak, jak je uvedeno výše.

Poučení o odvolání

Proti tomuto rozhodnutí mohou účastníci řízení podle ust. § 81 odst. 1 a ust. § 83 odst. 1 správního řádu podat ve lhůtě 15 dnů ode dne jeho doručení odvolání k Ministerstvu životního prostředí ČR s uvedením rozsahu, v jakém je rozhodnutí napadáno, namítaného rozporu s právními předpisy nebo s uvedením nesprávnosti rozhodnutí či řízení, jež mu předcházelo. Odvolání se podává u Krajského úřadu Zlínského kraje, odboru životního prostředí a zemědělství v počtu dvou stejnopisů. Nepodá-li účastník řízení potřebný počet stejnopisů svého odvolání, vyhotoví je na jeho náklady správní orgán, který rozhodnutí napadené odvoláním vydal (§ 82 odst. 2 správního řádu). Podané odvolání má v souladu s ust. § 85 odst. 1 správního řádu odkladný účinek. Odvolání podané jen proti odůvodnění rozhodnutí je podle ust. § 82 odst. 1 správního řádu nepřípustné.

otisk úředního razítka

RNDr. Alan Urc
vedoucí odboru

(dokument opatřen elektronickým podpisem)

Obdrží účastníci řízení:

Mendelova univerzita v Brně, Lesnická a dřevařská fakulta, Zemědělská 3, 613 00 Brno

Občanské sdružení ochránců přírody Valašské Meziříčí, Zašovská 784, 757 01 Valašské Meziříčí

Obce Zlínského kraje ležící mimo území CHKO Bílé Karpaty a CHKO Beskydy